

PRŮVODCE FIRMY K NAVÁZÁNÍ SPOLUPRÁCE SE ŠKOLOU

KROK 0 PROČ SE VŮBEC DO SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI POUŠTĚT?

JAKÝ MŮŽE BÝT DŮVOD A CÍLE SPOLUPRÁCE Z HLEDISKA ČASU A PŘÍNOSU:

Střednědobá a dlouhodobá spolupráce (3 a více let)

- vlastní výchova nových pracovníků, a to i v oblasti firemních hodnot a kultury
- stálý přísun nových pracovníků do podniku, např. pro generační obměnu ve firmě
- vize firmy podílet se na výchově mládeže ve svém oboru či regionu, zvýšení úrovně výuky na SŠ
- učení a profesní růst zaměstnanců při práci se žáky jako firemní strategie (CSR), dobrá pověst (goodwill)

Krátkodobá spolupráce (1-2 roky)

- otestovat si spolupráci s konkrétní školou (stáž, exkurze, přednáška)
- pilotní spolupráce při přípravě žáků na období jednoho školního roku s možností zapojit žáky do práce na konkrétní zakázce (ev. zaměstnat je v období prázdnin jako zkušené brigádníky)

KROK 1 ZAČÁTEK JE O INFORMACÍCH...

? Máte zájem o spolupráci s veřejnou nebo spíš soukromou školou?

- Zřizovateli většiny veřejných středních škol jsou kraje. Proto se jejich priority, financování a skladba oborů odvíjí od krajské strategie a politiky. Přístup krajů k podpoře spolupráce škol se zaměstnavateli se různí, od proaktivní podpory a účasti při jednání o spolupráci až po formální odkaz na přehled škol.
- Soukromé školy mají různou vlastnickou strukturu a jejich ochota spolupracovat závisí na prioritách jejich vlastníků a managementu.

? Které školy v dojezdové vzdálenosti učí naše nebo příbuzné obory?

- Nejlepší přehled o středních a vyšších odborných školách, včetně aktuální nabídky oborů vzdělání, nabízí www.infoabsolvent.cz (sekce „Kam na školu“).
- Na webových stránkách příslušného kraje naleznete přehled středních a vyšších škol, ale někdy také informace o **preferovaných a podporovaných oborech** na SŠ, na které kraj poskytuje stipendia.
- Dále je dobré se informovat o tzv. sektorových dohodách v regionu www.socialnidialog.cz/krajske-tripartity.

? Jak se zorientovat v kódech a oborech odborného vzdělávání?

H (= 3leté obory s výučním listem) a **L/O** (=4leté maturitní obory s odborným výcvikem) – obory s vysokým podílem praktického vyučování, které jsou vhodné pro dlouhodobější pobyt žáka ve firmě.

M (= 4leté maturitní obory bez odborného výcviku) – školy mají povinnost zajistit jednorázovou odbornou praxi.

ŠVP (= školní vzdělávací program) – dokument, který stanoví obsah a uspořádání praktického vyučování pro daný obor; ŠVP připravuje škola a je možno jej po dohodě upravit tak, aby vyhovoval také vašim požadavkům – viz níže v tabulce MEZIKROK 1 a [příklady dobré praxe](#) pro inspiraci.

RVP (= rámcový vzdělávací program) – závazný dokument pro daný obor, který musí škola při tvorbě ŠVP respektovat.
– viz [přehled platných RVP](#)

§ soustavu oborů a RVP definuje nařízení vlády č. 211/2010 Sb.

! Pro jakýkoliv dotaz k odbornému vzdělávání, systému a vzdělávacím programům můžete kontaktovat Konzultační centrum www.nuv.cz/p/konzultacni-centrum.

Jak vybrat spolehlivou školu se zkušenostmi s tímto typem spolupráce?

- Na regionální nebo oblastní úrovni působí pobočky Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy nebo jiných zastřešujících subjektů. Mohou mít za sebou úspěšné projekty spolupráce a doporučí vám konkrétní školy ve vámi preferovaných oborech.
- Dobré reference a dřívější zkušenosti škol hrají roli při samotném vyjednávání spolupráce.
- Webové stránky školy také napoví mnohé o partnerech, projektech a spolupráci (národní i zahraniční).

Firmy a organizace, které spolupracují se školami, mají svůj profil v online katalogu www.pospolu.rvp.cz/katalog.

S kým o spolupráci ve škole jednat?

- Jednejte s **ředitelem/ředitelkou školy**, alespoň v začátku, než dojdete k formě a podmínkám spolupráce a dospějete ke smlouvě. Ředitel má jako statutární zástupce školy plnou odpovědnost za její aktivity.
- **Další důležité osoby** na straně školy, které má smysl již v přípravné fázi neformálně kontaktovat, jsou:
 - zástupce ředitele pro praktické vyučování nebo vedoucí učitel odborného výcviku
 - učitel odborného výcviku pro daný obor
 - učitelé teoretických předmětů pro daný obor

KROK 2

CO MŮŽE VAŠE FIRMA ŠKOLE NABÍDNOUT? CO JE PRO ŠKOLU PŘIDANÁ HODNOTA SPOLUPRÁCE?

- **lidé** – nejcennější jsou vaši odborníci, kterým umožníte působit v roli **instruktora** (= vést žáky na vašem pracovišti) nebo **odborníka z praxe** (= docházet do výuky ve škole či se podílet na konzultacích, exkurzích, projektech, zkouškách)
- **technologie** – v dané technologii můžete žáky a učitele přímo proškolit, nebo tuto technologii poskytnout pro využití ve výuce (cenné pro žáky je např. propojení strojního a programového vybavení s postupy a standardy, které ve firmě běžně používáte, nebo v oblasti služeb zase firemní strategie v jednání s klientem)
- **dobrá pověst** – vaše reputace pomůže škole při společných náborových aktivitách a při osvětě, aby v konkurenci jiných škol a vzdělávacích nabídek motivovala žáky ke studiu vámi preferovaného oboru
- **motivace žáků** – řada firemních pracovišť se osvědčila jako nástroj pro pozitivní změnu sociálně-pracovních návyků u žáků, včetně problémových jedinců
- **finance** – klíčové pro dlouhodobou úspěšnou spolupráci mohou být také vaše finanční prostředky, vložené např. do stipendijního a motivačního programu pro žáky, do stáží pro učitele odborných předmětů nebo do zřízení cvičného provozu či firemního školicího střediska

Firma by měla mít při jednání se školou představu, co ze svých zdrojů a v jakém rozsahu je ochotna nabídnout.

KROK 3

JAKÉ FORMY SPOLUPRÁCE PŘIPADAJÍ V ÚVAHU?

FIRMY ČASTO VNÍMAJÍ JAKO ZÁKLAD SPOLUPRÁCE AKTIVITY, PŘI NICHŽ SI MOHOU PŘÍMO VYCHOVÁVAT BUDOUCÍ ZAMĚSTNANCE:

- **praktické vyučování žáků ve firemním prostředí** – zahrnuje odborný výcvik žáků oborů H a L/0 a odborné praxe žáků oborů M; organizačně a finančně nejnáročnější a zároveň nejdůležitější forma spolupráce
- **soutěže a volnočasové aktivity pro žáky**
- **přednášky odborníků ve školním vyučování**
- **vedení žáků při přípravě na profilovou maturitní zkoušku nebo závěrečnou zkoušku**
- **zadání a vedení závěrečné žákovské/maturitní práce**

DLOUHODOBĚ FUNGUJÍCÍ SPOLUPRÁCE ŠKOLY A FIRMY SE ČASTO ROZŠÍŘÍ A ZAHRNUJE ÚČAST A PODPORU FIRMY V RŮZNÝCH PODOBÁCH NA CELÉM VZDĚLÁVACÍM CYKLU:

- nábor žáků ZŠ
- stáže učitelů ve firmě
- exkurze a stáže žáků ve firmě
- poskytnutí výukových materiálů, pomůcek a jiného vybavení
- společné zakázky s využitím žákovských produktů nebo práce
- účast odborníka z praxe při zkouškách
- spolupráce na tvorbě nového vzdělávacího programu
- dary a pronájmy vybavení či technologie

Příklady dobré praxe a případové studie výše uvedených forem spolupráce z konkrétních partnerství projektu Pospolu naleznete na www.pospolu.rvp.cz/detail-materialu?id=182 a na www.pospolu.rvp.cz/priklady-spoluprace.

KROK 4 CO KONKRÉTNĚ SPOLEČNĚ UDĚLÁME? JEDNÁNÍ SMĚŘUJÍCÍ K UZAVŘENÍ SMLOUVY O SPOLUPRÁCI

! Všechny výše uvedené formy spolupráce s výjimkou praktického vyučování žáků lze realizovat i jednorázově, na zkoušku, na základě dílčí dohody, a teprve když se osvědčí, zahrnout je do dlouhodobé smlouvy o spolupráci.

CO JE TŘEBA DOJEDNAT, MAJÍ-LI ŽÁCI ABSOLVOVAT ČÁST PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ VE FIRMĚ?

- **obsah a rozsah** – v jakých oborech a ve kterém ročníku bude praktické vyučování ve firmě probíhat, co se žák naučí, druh činností, které bude vykonávat, celkový počet žáků a hodin, jejich rozvržení v rámci školního roku, týdne a dne
- **personální zajištění** – kdo budou instruktoři, kteří žáky v podniku povedou, jejich kvalifikace a náplň činnosti, způsob zapojení/kontroly ze strany učitele odborného výcviku nebo jiné školou pověřené osoby, kdo, s kým a o čem bude při realizaci spolupráce komunikovat
- **organizační a právní záležitosti** – kdo zajistí potřebné pomůcky a nástroje, školení BOZP, kde bude praktické vyučování probíhat, doprava a stravování žáků, kdo povede evidenci docházky a další nutnou administrativu, zdravotní prohlídky, jsou-li potřeba, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou žákovi a za škodu způsobenou žákem na pracovišti (viz podrobněji právní část), podmínky ukončení smlouvy a případné sankce
- **finance** – způsob výpočtu a úhrady mzdy za produktivní práci žáka, kdo uhradí položky, které jsou na dohodě (pojištění, doprava, stravné, zdravotní prohlídky a pomůcky), zda a v jaké výši bude uplatněna náhrada nákladů podniku školou z jejich prostředků (tzv. normativu)
- **docházka žáků na odborný výcvik nebo odbornou praxi do firem** – je jeden z častých problémů spolupráce, které nelze snadno ovlivnit ani předvídat. Dohodněte si opravdu přesně se školou způsob evidence docházky na vaše pracoviště

§ škola může hradit firmě část přímých nákladů spolupráce ze svého rozpočtu na základě § 160 odst. 2 a 3 školského zákona

! Pro školu jsou důležité náklady provozního rázu na dopravu, stravné a ubytování žáků při praxích, stážích a exkurzích, na něž nemá v rozpočtu zvláštní prostředky. Bude proto usilovat o to, aby byly hrazeny z projektů, dotací kraje nebo spolufinancovány firmou.

§ 12 vyhlášky č. 13/2005 Sb. stanoví povinné náležitosti „smlouvy o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování“, některé důležité položky (např. pojištění) ovšem ve výčtu nejsou; škola bude mít zpravidla svůj vzor smlouvy, ze kterého lze vyjít

§ dle § 391 odst. 3 zákoníku práce odpovídá firma během praktického vyučování ve firmě za žáka obdobně jako za své zaměstnance

§ povinnost platit žákům odměnu za produktivní činnost stanoví § 122 odst. 1 školského zákona

MOŽNÉ KOMPLIKACE A JEJICH ŘEŠENÍ

- MEZIKROK 1** Nevyhovuje profil absolventa či organizace praktického vyučování ▶ Prohloubení výuky v dané oblasti bez změny ŠVP nebo úprava ŠVP na míru
- změna ŠVP je v kompetenci ředitele školy, je třeba ji dojednat s předstihem; zásadní změna ŠVP (např. v poměru hodin teorie a praxe či rozvržení praktického vyučování v rámci roku se bude vztahovat pouze na nově přijaté žáky)
- MEZIKROK 2** Nelze zapojit žáky do reálného provozu ▶ Zřízení firemního školicího střediska či cvičného provozu
- školicí středisko nebo cvičný provoz může mít různé podoby s různou mírou zapojení do produktivní činnosti podniku a různou mírou samostatnosti; pro žáky či učitele lze využít stávající školicí střediska pro zaměstnance
- má-li vaše školicí středisko vlastní právní subjektivitu, lze ho zařadit do sítě škol a provozovat ho v režimu tzv. střediska praktického vyučování (SPV) a čerpat přímé dotace ze státního rozpočtu obdobně jako soukromá škola
- MEZIKROK 3** Požadovaný obor se na škole nevyučuje ▶ Jednání o otevření nového oboru
- žádost o nový obor podává škola a schvaluje ji krajský úřad, přitom posuzuje zejména (§ 148 odst. 3 školského zákona):
- 1) soulad s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje
 - 2) personální, materiální a finanční předpoklady školy pro řádnou činnost v daném oboru
- školu v žádosti podpoří váš deklarovaný zájem o absolventy a připravenost zapojit se do jejich přípravy
- MEZIKROK 4** Škola nemá o požadovanou spolupráci zájem ▶ Jednání se zřizovatelem, aby spolupráci podpořil ze své pozice; společný postup s dalšími firmami
- vámi požadovaná spolupráce může být pro školu příliš organizačně nebo finančně náročná (např. jste-li menší nebo střední podnik a máte zájem zajistit praktické vyučování jen pro několik vybraných žáků)
- zřizovatel (kraj) má možnost určité aktivity po škole požadovat a také finančně podpořit jejich realizaci
- využijete zkušeností a zavedeného postupu od jiné firmy a oslovíte školu společně s další firmou stejného zaměření (např. pokrytí praktického vyučování pro celou třídu)
- ÚKROK** Snaha o spolupráci se školami přes veškerou snahu selhává ▶ Založení soukromé střední odborné školy
- zřízení školy je náročný formální proces (dle § 146 a násl. školského zákona), z věcného hlediska se posuzují stejné dva body jako při otevření nového oboru (viz MEZIKROK 3 výše)
- § soukromá škola má dle zákona č. 306/1999 Sb. nárok na dotaci na neinvestiční výdaje ve výši 60-90 % normativu, který by dostala veřejná škola; normativy jsou každoročně uveřejňovány na stránkách krajů i MŠMT
- ! Při řešení výše uvedených komplikací počítejte se zdržením, které bude trvat minimálně jeden školní rok.

KDO Z FIRMY BUDE VE SPOLUPRÁCI NEJVÍCE ZAPOJEN:

Garant spolupráce ve firmě – osvědčilo se, aby ve firmě agendu spolupráce se školou či školami zajistil jeden pracovník jako celek. Ve větší firmě to může být např. personalista.

Instruktor – zaměstnanec, který se přímo věnuje odborné přípravě žáků ve firmě, přičemž vyhláška stanoví limit max. 6 žáků na jednoho instruktora; v reálném provozu bývají nejčastěji 1-2 žáci na jednoho instruktora, který je vede a zároveň vykonává svou práci.

Odborník z praxe – jedná se o firemního zaměstnance, který bude vyslán za firmu do školy na přednášku nebo jako expert k závěrečným zkouškám či profilovým maturitním zkouškám.

Účetní a daňový poradce – finanční toky mezi vaší firmou, školou a žákem doporučujeme konzultovat se svými účetními a s daňovými poradci, můžete přitom využít další část [Průvodce pro účetní a právníky](#).